

MMXVI. IV. ÉVFOLYAM III. SZÁM

NEMZETBIZTONSÁGI

SZEMLE

KÜLÖNLENYOMAT

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
NEMZETBIZTONSÁGI INTÉZET
BUDAPEST

Magyarország védelmi rendszerének elemzése a migrációs helyzet szemszögéből

Prohászka Petra¹

Abstract:

The analysis of Hungary's defense system from the aspect of the migration crisis. The study introduces Hungary in the aspect of special legal situations. The escalation of the migration crisis means an entirely new challenge. Presently five qualified periods exist from which four have already been a part of the constitution while the fifth was introduced in 2015. The constitution defines the following cases of special law: state of extraordinary measure, state of necessity, preventive defensive situation, unexpected attack and state of emergency. In order to handle migration crisis related threats declaring 'preventive defensive situation' proved to be the most efficient solution. In September 2015 a new category 'crisis of mass migration' was introduced. Hungary's National Security Strategy states that in the case of new security related challenges comprehensive and coordinated political, economical and – if it's necessary – military measures have to be taken. This study examines the additional authority of the army in the case of mass migration in details.

Keywords: migration, defence situation, special law, crisis

Absztrakt:

A tanulmány Magyarország védelmi helyzetét a különleges jogrend szemszögéből kiindulva mutatja be. A migrációs válság fokozódása új kihívást jelent. Jelenleg különleges jogrendi időszak létezik, ebből négyet már az Alkotmány is nevesített, az ötödik nevesítésére pedig Alaptörvény megalkotásakor került sor. Az Alaptörvény által meghatározott különleges jogrend esetei a következők: rendkívüli állapot, szükségállapot, megelőző védelmi helyzet, váratlan támadás esete és veszélyhelyzet. Migrációs helyzetből adódó fenyegetettség esetére leginkább a megelőző védelmi helyzet kihirdetése tűnt megfelelő megoldásnak. 2015 szeptemberében a jogalkotó azonban létrehozott egy új kategóriát, ez a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet. Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiája leszögezi, hogy az újonnan jelentkező biztonságpolitikai kihívások kezeléséhez átfogó és összehangolt politikai, gazdasági és – indokolt esetben – katonai fellépésre van szükség. A tanulmány részletesen vizsgálja, hogy a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet fennállta esetén a honvédség milyen többletjogosi intézkedésekkel rendelkezik.

Kulcsszavak: migráció, megelőző védelmi helyzet, különleges jogrend, válsághelyzet

---

¹ NKE Hadtudományi Doktori Iskola, doktorandusz, ORCID 0000-0002-6980-2584

Bevezetés

„A biztonság fogalma egyre átfogóbb értelmezést nyer” – állapítja meg Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiája, egyúttal pedig hangsúlyozza azt is, hogy „egyre inkább előtérbe kerülnek azok a biztonságpolitikai kihívások, amelyek kezeléséhez átfogó és összehangolt politikai, gazdasági és – szükség esetén – katonai fellépésre van szükség”.²

A hagyományos fegyveres konfliktus veszélye – még ha nem is szűnt meg teljesen, de – csökkent, emellett azonban megjelent, illetve határozottan felerősödött vagy módosult formában jelent meg számos régi és új kockázat, illetve fenyegetés. Példaként említhető a környezetszennyezés, az energiahordozók kiemerülése, a demográfiai robbanás, a nacionalizmus, a fundamentalizmus, a fegyver- és kábítószer-kereskedelem, a nemzetközi terrorizmus.³ Napjaink kihívásai közül szükséges kiemelni a tömeges illegális migrációt, mint rendkívül aktuális és egyre nagyobb méreteket öltő problémahalmazt.

Számos tanulmány vizsgálta/vizsgálja a tömeges illegális migráció biztonságpolitikai összefüggéseit. Bakondi György e hatások sorában a közbiztonsági, a nemzetbiztonsági, a közegészségügyi, a gazdasági, a demográfiai, illetve etnikai, valamint a társadalmi hatásokat azonosítja. Közbiztonsági kockázatot jelenthet az, hogy a rendvédelmi erők átcsoportosítása deficitet eredményezhet, ennek következtében pedig megnövekedhet a bűncselekmények száma. Az illegális migránsok igénybe veszik – részben vagy egészben – embercsempészek szolgáltatásait; az emberkereskedők és a velük együttműködő bűnelkövetők elleni küzdelem rendkívüli kihívást jelent.⁴ Közegészségügyi kockázat a járványveszély, valamint az, hogy az epidémiára történő felkészülés érdekében külön erőforrásokat kell biztosítani az orvosok és az egészségügyi személyzet speciális képzésére. Ugyancsak többletterhet ró a központi költségvetésre a szociális háló, illetve az oktatási rendszer menekültekre történő kiterjesztése (gazdasági hatás). A tömeges illegális migráció és az azzal járó társadalmi-gazdasági többletterhek „erősítik a társadalomban munkáló kriminogén tendenciákat, és ellenszenvet keltenek a polgárok körében”.⁵ Bakondi ezzel a jelenséggel összefüggésben mu-

---

² A Kormány 1035/2012. (II. 21.) Korm. határozata Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról 1. számú Melléklet: Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiája I.2. pont

³ Keszely László (szerk.) (2013): *Az átfogó megközelítés és a védelmi igazgatás. Védelmi igazgatás, hagyomány és megújulás.* Zrínyi Kiadó. Budapest. p. 9.

⁴ Bakondi i.m. 12-13. dia

⁵ Póczik Szilveszter – Fehér Lenke – Dunavölgyi Szilveszter – Augusztin Tamás – Windt Szandra (2008): *Nemzetközi migráció - nemzetközi kockázatok.* Magyar Tudomány, 2008/09. <http://www.matud.iif.hu/08sze/07.html> (Letöltve: 2016.08.11.)

tat rá a tömeges illegális migráció társadalmi kockázataira: példaként említi azt, hogy Németországban 2016-ban mintegy 350 menekültet elleni támadást regisztráltak a hatóságok.⁶

A nemzetbiztonsági kockázatok közül a terrorveszélyt emeli ki Bakondi.⁷ Itt szükséges hangsúlyozni, hogy a biztonság egyrészt jelent valós, objektív fenyegetettséget, másrészt azonban létezik egy szubjektív értelmezése is, melyet a szakirodalom érzékelt fenyegetéspercepció néven említ. A kétféle értelmezés nem feltétlenül, illetve nem minden esetben fedi egymást, „bizonyos esetekben azonban a szubjektíven érzékelt fenyegetés is biztonsági tényezővé válhat”.⁸ Bakondi ezzel kapcsolatosan németországi felmérésekre hivatkozik: ezek szerint „minden második lakos úgy gondolja, hogy a migráció növeli a terrorveszélyeztetettséget”.⁹

Jelen tanulmány célkitűzése Magyarország védelmi rendszerének elemzése a tömeges illegális migráció által előidézett helyzet szemszögéből. A téma jogi, alkotmányjogi megközelítésű. A kutatás módszere – a témához igazodóan – a leíró-elemző módszer, mely a rendelkezésre álló szakirodalom másodelemzésére és a releváns jogszabályok kritikai elemzésére épül. Ez utóbbiak sorában kiemelt helyen kezelem Magyarország hatályos Nemzeti Biztonsági Stratégiáját. Mindezek mellett statisztikai adatbázisokat is felhasználok (Frontex, Központi Statisztikai Hivatal, Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, ORFK), valamint – tekintettel a téma aktualitására – internetes forrásokra is támaszkodom. Fontos kiemelni, hogy az alábbi tények a 2016. augusztus 15-ig lezajlott eseményes és történések alapján kerültek feldolgozásra.

1. A téma aktualitása

Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiája komplex kérdésként kezeli a migrációt, mely egyszerre rejt magában „gazdasági és demográfiai előnyöket, valamint köz- és nemzetbiztonsági kockázatokat”.¹⁰ Egyrészt uniós tagságból fakadó kötelezettség, másrészt pedig nemzeti érdek is az illegális migrációból fakadó nemzetbiztonsági kockázatok kezelése.¹¹ Tény ugyanakkor, hogy a Nemzetbiztonsági Stratégia megalkotásakor, 2012-ben még távolról sem öltött a jelenlegihez hasonlítható méreteket a migráció.

---

⁶ Bakondi György (2016): *Magyar migrációs politika. Magyarország Kormánya. Budapest. 12. dia*

⁷ Bakondi i.m. 12. dia

⁸ Gazdag Ferenc (szerk.) (2011): *Biztonságpolitika – Biztonsági tanulmányok. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem. Budapest. p. 25.*

⁹ Bakondi i.m. 12. dia

¹⁰ 1035/2012. (II. 21.) Korm. határozat 1. számú Melléklet 37. pont

¹¹ Uo.

2. Migráció a számok tükrében

A migráció kérdése napjainkra a nemzetközi figyelem középpontjába került. Az Európai Unióban 1992-ben 672 ezer volt a beadott menedékkérelmek száma. Némi visszaesést, illetve stagnálást követően 2001-ben 424 ezer volt ez a szám, majd egészen 2006-ig csökkent a menedékkérelmek száma, 2006-ban már a kétszáz ezret sem érte el. Ezt követően lassú emelkedés indult, mely azonban 2013-ban egyre inkább felgyorsult: 2013-ban 431 ezer, 2014-ben 626 ezer volt a menedékkérelmek száma.¹²

2014-ben 283 532 migráns illegálisan jutott az Európai Unió területére, legnagyobb részük a balkáni, illetve a keleti földközi-tengeri és a közép-földközi-tengeri útvonalakon. A legnagyobb számban Olaszországba érkeztek menekültek, tengeri úton, Líbián át (170 664 fő, mely 2013-hoz képest 277 százalékos növekedést jelent).

2014 utolsó negyedében, illetve 2015-ben azonban több vonatkozásban is megváltozott a helyzet: egyrészt az olasz partok helyett ekkor már Görögországot célozták meg nagyobb számban a menekültek. Másrészt, az érkezők létszámában rendkívüli növekedés állt be: 2015 első negyedévében összesen 184 800 menedékkérelmet regisztráltak az Európai Unióban, ez a megelőző év első negyedévéhez képest 86 százalékos növekedést jelent. 2015 szeptember végéig meghaladta a 710 ezret az érkező migránsok száma, év végéig pedig mintegy 1 550 000 menekültet regisztráltak.¹³

Mindeközben Magyarország kevesebb menekültet fogadott be, mint ahány menekültet kitoloncolt. Az Európai Parlament alapvető célja a migrációs kérdéskör kezelése terén „megbízható, méltányos, hatékony” eljárások kidolgozása, melyek a „visszaküldés tilalmának elvén alapulnak”, és amelyek engedik érvényesülni a szolidaritás elvét.¹⁴ Dolgozatomban nem célja a menekültügy európai uniós intézményeinek és eljárásainak ismertetése, ehelyütt azonban szükségesnek tartok két momentumot kiemelni. Az Európai Bizottság 2015. szeptember 9-én fogadta el az „áthelyezési válságmechanizmusról”, illetve a menekültek köte-

---

¹² Központi Statisztikai Hivatal (2015): *Menekültügyi világnap. Statisztikai Tükör 2015/47.* <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/menekult14.pdf> (Letöltve: 2016.01.22.)

¹³ <http://frontex.europa.eu/news/710-000-migrants-entered-eu-in-first-nine-months-of-2015-NUiBkk>
<http://frontex.europa.eu/news/number-of-migrants-arriving-in-greece-dropped-by-half-in-november-cITv3V> (Letöltve: 2016.01.22.)

¹⁴ Sy, Sarah (2015): *A menekültügyi politika. 2015.*

http://europarl.europa.eu/atyoursevice/hu/displayFtu.html?ftuld=FTU_5.12.2.html (Letöltve: 2016.08.11.)

lező kvóta szerinti elosztásáról szóló javaslatot.¹⁵ 2016. március 7-én pedig létrejött az Európai Unió és Törökország közötti azon megállapodás, amelyben a török fél vállalta, hogy visszaküldi haladéktalanul Görögországba azokat a nemzetközi védelemre nem jogosult migránsokat, akik Törökországon keresztül érkeztek Görögországba, illetve az Európai Unió területére. A megállapodás szerint valamennyi, Törökországba visszaküldött szír migráns után egy szír polgárt vesz át az Európai Unió török területről.¹⁶

Magyarország menekültkérdésben elfoglalt álláspontja ugyanakkor nem minden ponton azonos az európai uniós állásponttal. Irányadónak tekinthetjük a Bakondi György által 2016 februárjában elmondottakat. „Az a meggyőződésünk” – fejtette ki ekkor a kormányfő belbiztonsági tanácsadója –, hogy az Európai Unió külső határait kell megőriznünk, és ott kell elvégeznünk azokat a külső ellenőrzéseket, amelyek a biztonságot garantálják. Mindent meg kell tenni, hogy a menekültek hazatérhessenek, és otthonukban rendeződjön a helyzet.”¹⁷

Magyarország a nemzetközi migráció szempontjából tranzitországnak tekintendő, az érkező migránsok/illegális migránsok egyértelmű célja az, hogy az országon a lehető leggyorsabban áthaladva Nyugat-Európába, legfőképpen pedig Németországba jussanak. A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal adatai szerint az előterjesztett menedéjközi kérelmek száma 2013-ban 18 900 volt, 2014-ben 42 777 (2014 szeptemberéig: 14 146), 2015 szeptemberéig 175 963. E vonatkozásban a növekmény 2014 első kilenc hónapjában a megelőző év ugyanezen időszakához képest 1144 százalékos volt). Legálisan 2013-ban 310, 2014-ben 856 személy érkezett. A menekültügyi hatóság 2014 első kilenc hónapjában 198, 2015 azonos időszakában 105 kérelmezőt ismert el menekültként. Az illegá-

---

¹⁵ Az Európai Bizottság javaslata COM(2015) 450 final 2015/0208 (COD): Az Európai Parlament és a Tanács rendelete áthelyezési válságmechanizmus létrehozásáról, valamint az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról.http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/proposal_for_regulation_of_ep_and_council_establishing_a_crisis_relocation_mechanism_hu.pdf

¹⁶ EU–Törökország nyilatkozat, 2016. március 18.
<http://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/> (Letöltve: 2016.08.11.)

¹⁷ „Franciaország soha nem mondta azt 'gyertek Franciaországba'”. 2016.02.13.
MTI/magyarhirlap.hu.
http://magyarhirlap.hu/cikk/47614/Manuel_Valls_elutasította_az_allando_kvotarendszer_t_a_menekultek_befogadasara (Letöltve: 2016.08.11.)

lisan érkezettek száma 2013-ban 18 590, 2014-ben 41 921 volt. A kiutasítások száma 2013-ban 1352 volt, 2014-ben 1962, 2015. szeptember végéig 1021, kitoloncolásra 2013-ban 599, 2014-ben 1121, 2015 októberéig 870 esetben került sor.¹⁸ A menekültügyi hatóság 2014-ben 240 kérelmezőt ismert el menekültként, oltalmazottként 236-at. 2015-ben 146 személy kapott menekült státuszt, oltalmazott státuszt 356. Sokatmondó az az adat is, amely szerint 2015 év végéig 152 260 kérelem ügyében azért kellett megszüntetni a menekültügyi eljárást, mert a kérelmező a kérelem benyújtását követően elhagyta Magyarország területét.¹⁹

A következő ábra az Országos Rendőr-főkapitányság adatai alapján azt szemlélteti, hogy egy éves intervallumban – 2015. január 1. és 2016. január 31. között – a határsértés miatt elfogottak száma miként alakult. 2015 elején igen magas volt az elfogott határsértők száma, különösképpen februárban (17 384 fő), márciusban (5 975 fő) visszaesés volt tapasztalható, a nyári hónapokban azonban kiugró értékeket regisztráltak (júniusban 19 546 határsértőt fogtak el, júliusban 38 077-et, augusztusban 57 938-et. A tetőzés szeptemberben következett be (138 396 fő), novembertől – köszönhetően a kormányzati fellépésnek – jelentős mértékben visszaestek az értékek (november: 315 fő, december: 270 fő). 2016 tavaszán, nyarán az elfogott migránsok száma tartósan alacsony, és a tendencia összességében csökkenő. Így például 2016 júliusában 403 határsértőt regisztráltak, augusztus első felében 169-et.²⁰

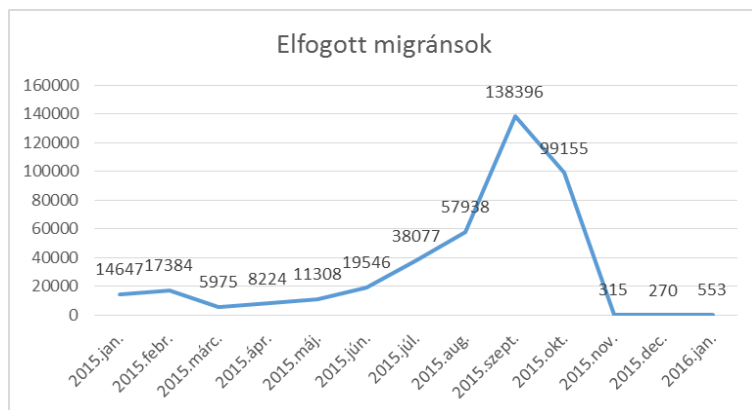
---

¹⁸ *Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (2015): Statisztikák.*

http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=177&Itemid=1232&lang=hu (Letöltve: 2016.01.22.)

¹⁹ *uo.*

²⁰ *ORFK (2016): Elfogott migránsok száma – dátum szerinti lekérdezés.* <http://www.police.hu/hirek-es-informaciok/hatarinfo/elfogott-migransok-szama-lekerdezés> (Letöltve: 2016.08.11.)

1. ábra: Elfogott határsértők száma 2015.01.01. és 2016.01.01. között. saját szerkesztés. Forrás: police.hu, 2016²¹

3. Különleges jogrend az Alaptörvényben

3.1. Elméleti alapvetések

Indokolt, hogy az alkotmányos állam felkészüljön: működése során szembesülhet olyan államot, illetve alkotmányosságot veszélyeztető helyzetekkel, melyeket az alkotmány szabta keretek között nem, vagy csak jelentős késedelem árán lehetséges elhárítani. A jogirodalom erre a szituációra a „különleges állapotok” megjelölést alkalmazza, és megkülönbözteti az alkotmányos zavartól (Verfassungstörung). Ez utóbbi alatt olyan helyzetet értenek, mely az állam belső szférájából ered; klasszikus példát erre a Weimari Köztársaság utolsó éveiből találunk, amikor is a parlament saját maga függesztette fel a tevékenységét.²²

A különleges állapotokra különleges szabályokat kell alkotni: e szabályok egyrészt a cselekvés gyorsasága és hatékonysága érdekében az alkotmányos kötöttségeket „lazítják”. Másrészt pedig garanciákat tartalmaznak, melyek célja az, hogy e „lazítások” ne vezessenek visszaélésekhez. A különleges állapotok joga azonban éppen e kettősségből fakadóan ellenmondástól terhelt. A különleges jogrend alapvető feladata ugyanis az, hogy az államot mielőbb visszavegye az

²¹ ORFK (2016): *Elfogott migránsok száma – dátum szerinti lekérdezés.*

<http://www.police.hu/hirek-es-informaciok/hatarinfo/elfogott-migransok-szama-lekerdezés> (Letöltve: 2016.08.11.)

²² Jakab András (2009): *II. Az Országgyűlés, Az Országgyűlés akadályoztatása különleges állapotban.* In: Jakab András (szerk.) (2009): *Az Alkotmány kommentárja I. kötet. Századvég Kiadó. Budapest. p. 635.*

alkotmányos keretek közé. A gyakorlatban azonban nehéz megtalálni a kellő egyensúlyt, az alkotmányos kereteket „lazító” szabályok, illetve a túlkapasokat megakadályozni hivatott garanciák között. Az arányosság elvéből az következik, hogy a hatalomkoncentráció éppen csak akkora lehet, mint amekkorát az adott helyzet megoldása feltétlenül indokol. A különleges jogrendre vonatkozó szabályok megalkotásakor tehát az egyensúlyt a hatékonyság és a „visszaéléstől való félelem” között kell megtalálni.²³

Általánosságban elmondható, hogy azokban az országokban és/vagy azokban az időszakokban részletesebb, garanciákkal jobban körülbástyázott a különleges állapotok szabályozása, ahol/amikor a visszaéléstől való félelem jelentősebb. Másik oldalról pedig, minél jelentősebbek az állam- és alkotmányveszélyeztető helyzetek, annál többfélék az eszközök, és annál kisebbek a garanciák.²⁴

A továbbiakban azt vetem vizsgálat alá – dolgozatom terjedelmi kereteihez igazodó mélységben –, hogy Alaptörvényünk miként szabályozza a különleges jogrendet.

3.2. A minősített időszakok rendszere

A magyar jogrendszer hatfajta különleges állapotot (vagy a közigazgatásban inkább szokásos megjelölés szerint „minősített időszakot”) ismer, ezek a következők:

- rendkívüli állapot – nemzetközi konfliktus esete („*hadiállapot kinyilvánítása vagy idegen hatalom fegyveres támadásának közvetlen veszélye*”),²⁵
- szükségállapot – országon belüli eredetű szükséghelyzet („*a törvényes rend megdöntésére vagy a hatalom kizárólagos megszerzésére irányuló fegyveres cselekmények, továbbá az élet- és vagyonbiztonságot tömeges méretekben veszélyeztető, fegyveresen vagy felfegyverkezve elkövetett súlyos, erőszakos cselekmények*”),²⁶
- megelőző védelmi helyzet – rendkívüli állapot kihirdetése előtti háborús veszély („*fegyveres támadás veszélye vagy szövetségi kötelezettség teljesítése*”),²⁷
- váratlan támadás esete – külső fegyveres támadás („*külső fegyveres csoportoknak Magyarország területére történő váratlan betörése*”),²⁸

---

²³ Jakab 2009 pp. 635–636

²⁴ Jakab 2009 p. 636

²⁵ Alaptörvény 48. cikk a) pont, 49. cikk

²⁶ Alaptörvény 48. cikk b) pont, 50. cikk

²⁷ Alaptörvény 51. cikk

²⁸ Alaptörvény 52. cikk

- veszélyhelyzet – országon belüli eredetű, a szükséghelyzethez képest kevésbé súlyos helyzet („*az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség*”),²⁹
- terrorveszély-helyzet.

Az Alaptörvény a különleges jogrendre vonatkozó szabályokat külön fejezetben tárgyalja, ezzel eltér a korábbi Alkotmány által alkalmazott megoldástól, mely a vonatkozó szabályokat szétszórva tartalmazta, az Országgyűlés, illetve a Kormány fejezetében. A különleges jogrendre vonatkozó szabályanyag – miként arra Árva Zsuzsanna is rámutat – rendkívül részletes, az Alaptörvényen belül az egyik legterjedelmesebb rész.³⁰

Az Alaptörvény a különleges jogrend egyes formáit külön-külön cikkekben szabályozza, ezen belül előbb definiálja a rendkívüli állapotot és a szükséghelyzetet, majd ismerteti a közös szabályokat. Ezt követik a megelőző védelmi helyzetre, a *terrorveszély-helyzetre*, a váratlan támadásra, illetve a veszélyhelyzetre vonatkozó cikkek, a fejezet végén a különleges jogrendre vonatkozó közös szabályokat találjuk. Az Alaptörvény a részletszabályok meghatározását sarkalatos törvényekre bízza. A különleges jogrend elemei közül a rendkívüli állapot, a szükségállapot, a megelőző védelmi helyzet, illetve a váratlan támadás esetén alkalmazható intézkedéseket a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény (továbbiakban: honvédelmi törvény, Hvt.) tartalmazza.

Az Országgyűlés 2016. június 7-én szavazta meg az Alaptörvény hetedik módosítását. A módosítás folytán az Alaptörvény különleges jogrendről szóló fejezete kiegészült a „Terrorveszély-helyzet” alcímmel, és az annak részleteit szabályozó 51/A. cikkel. A miniszteri indokolás szerint a terrorveszély-helyzet „a megelőző védelmi helyzet belbiztonsági megfelelője, de annál szűkebb felhatalmazásokat nyit meg a honvédelmi törvény szintjén, valamint lehetőséget teremt a Magyar Honvédség felhasználására, ha a rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok erői nem elegendők”.³¹

Terrorveszély-helyzet „*terrortámadás jelentős és közvetlen veszélye vagy terrortámadás esetén*” állhat fenn.³² E körülmények valamelyikének fennforgásakor az Országgyűlés jogosult kihirdetni a terrorveszély-helyzetet; e hatáskörét a Kormány kezdeményezésére gyakorolja. Az Alaptörvény a szavazáshoz minősített többséget ír elő, vagyis „a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadá-

---

²⁹ Alaptörvény 51/A. cikk

³⁰ Árva Zsuzsanna (2013): *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*. Wolters Kluwer. Budapest. p. 460.

³¹ Magyarország Alaptörvényének hatodik módosítása (T/10416 iromány). Részletes indokolás az 1. §-hoz <http://www.parlament.hu/irom40/10416/10416.pdf>

³² Alaptörvény 51/A. cikk (1) bekezdés

nak szavazata szükséges”.³³ A különleges jogrendet meghatározott időtartamra hirdetik ki, ezen időtartam prolongálható. Az Országgyűlés a terrorveszélyhelyzet kihirdetésével egyidejűleg „felhatalmazza a Kormányt sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedések bevezetésére”.³⁴ A rendkívüli intézkedések az Országgyűlés döntéséig, legfeljebb azonban tizenöt napig maradnak hatályban.³⁵ A Kormány rendeleti úton kormányozhat, „egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat”.³⁶

4. Tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet

4.1. A tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet törvényi definíciója

2015 tavaszán, a migrációs válság fokozódásakor az országgyűlés módosított több törvényt (így a honvédelmi törvényt is), és bevezette a „tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet” kategóriáját.³⁷ A „tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet” elrendelése a menekültek létszámához, a tranzitónákban lévők számához és egy meglehetősen rugalmasan értelmezhető kategóriához kötött.

A menedéjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (továbbiakban: menedékjogi törvény, Mjt.) értelmében tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet abban az esetben rendelhető el, „ha

a) a Magyarországra érkező elismerést kérők száma

aa) egy hónap átlagában a napi ötszáz főt,

ab) két egymást követő hét átlagában a napi hétszázötven főt vagy

ac) egy hét átlagában a napi nyolcszáz főt

meghaladja,

b) a Magyarországon a tranzitónában tartózkodók száma – a külföldiek ellátásában közreműködő személyeket nem számítva –

ba) egy hónap átlagában a napi ezer főt,

bb) két egymást követő hét átlagában a napi ezeröttszáz főt vagy

bc) egy hét átlagában a napi ezerhatszáz főt

meghaladja”.

Továbbá, a fenti eseteken túlmenően akkor is, „ha

---

³³ Alaptörvény 51/A. cikk (2) bekezdés

³⁴ Alaptörvény 51/A. cikk (1) bekezdés

³⁵ Alaptörvény 51/A. cikk (3) bekezdés

³⁶ Alaptörvény 51/A. cikk (4) bekezdés

³⁷ 2015. évi CXL. törvény egyes törvényeknek a tömeges bevándorlás kezelésével összefüggő módosításáról 16. §; 2015. évi CXL. törvény egyes törvényeknek a tömeges bevándorlás kezelésével összefüggő módosításáról 17. §

c) bármely olyan migrációs helyzettel összefüggő körülmény alakul ki, amely valamely település közbiztonságát, közrendjét vagy a közegészségügyet közvetlenül veszélyezteti". A törvény, példálózó jelleggel megemlíti, hogy ez a helyzet áll fenn akkor, „ha az adott településen vagy annak külterületén található befogadó állomáson vagy a külföldiek elhelyezését biztosító egyéb létesítményben zavargás tör ki, vagy erőszakos cselekményeket követnek el”.³⁸

E feltételek fennállása esetén a kormány akár az ország egészére, vagy meghatározott területére kiterjedően elrendelheti a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetet. Ennek hatálya legfeljebb hat hónap lehet, ám a kormány azt meghosszabbíthatja.³⁹ Egyebekben az országos rendőrfőkapitány és a menekültügyi hatóság vezetője köteles folyamatosan figyelemmel kísérni az elrendelés feltételeinek fennállását, és amennyiben úgy találják, hogy e feltételek már nem állnak fenn, úgy kezdeményezik a miniszternél, hogy tegyen javaslatot a kormány felé az elrendelő kormányrendelet hatályon kívül helyezésére.⁴⁰

A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal adatai szerint a menedékkérelmi iránti kérelemmel élők számának napi átlaga a 2015. augusztus 9. és 2015. szeptember 9. közötti időszakban 1780 volt, a 2015. augusztus 24. és 2015. szeptember 6. közötti két hétre vonatkozóan az átlag 1914, a 2015. augusztus 31. és 2015. szeptember 6. közötti egy hétre vonatkozóan az átlag 2002.⁴¹ Minderre tekintettel a kormány 2015 szeptemberében két lépésben, összesen hat megyére (Bács-Kiskun, Csongrád, Baranya, Somogy, Zala és Vas megyék) kiterjedően rendelt el tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetet, majd azt 2016 márciusában az ország egész területére kiterjesztette.⁴²

---

³⁸ Mjt. 80/A. § (1) bekezdés

³⁹ Mjt. 80/A. § (4) bekezdés

⁴⁰ Mjt. 80/A. (3) bekezdés

⁴¹ Tovább épülhet a kerítés, újabb megyékben van válsághelyzet. 2015.09.21.

<http://vs.hu/kozelet/osszes/hat-megyere-hirdettek-ki-a-tomeges-bevandorlas-okozta-valshaghelyzetet-0921#ls2> (Letöltve: 2016.01.22.)

⁴² 269/2015. (IX. 15.) Korm. rendelet a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet kihirdetéséről, valamint a válsághelyzet elrendelésével, fennállásával és megszüntetésével összefüggő szabályokról

41/2016. (III. 9.) Korm. rendelet a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet Magyarországon egész területére történő elrendeléséről, valamint a válsághelyzet elrendelésével, fennállásával és megszüntetésével összefüggő szabályokról

4.2. Egyes, tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben alkalmazható intézkedések

A menedékjogi törvény meghatároz egyes, a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben alkalmazható intézkedéseket. Így például az állam vagy a helyi önkormányzat tulajdonában (vagy többségi tulajdonában), illetve vagyongazdálkodásában álló ingók és ingatlanok – kártalanítás ellenében – ideiglenesen (de legfeljebb hat hónapra) igénybe vehetők.⁴³ Az igénybevétel kiterjedhet olyan (például kritikus infrastruktúrához tartozó, a lakosság ellátását alapvetően érintő) vagyontárgyakra, amelyek esetében az igénybevétellel előreláthatólag okozott kár lényegesen meghaladhatja az eltervezett használati célhoz fűződő érdeket. Ebben az esetben a vagyongazdálkodó kifogást terjeszthet elő.⁴⁴

4.3. Speciális szabályok a rendőrség és a honvédség alkalmazására

Tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben speciális szabályok vonatkoznak a rendőrség és a honvédség eljárására is. A rendőrség többletjogosítványai a következőképpen alakulnak: a rendőr

- forgalom elől lezárhat útvonalat, közterülete, korlátozhatja a forgalmat,
- korlátozhatja nyilvános és közforgalmú intézmények működését,
- külön írásos engedély alapján ellenőrzés, a helyszín megfigyelése, illetve biztosítása céljából magánlakásba beléphet, a feladat teljesítéséig ott tartózkodhat,
- területet, épületet lezárhat, az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.⁴⁵

Módosult ezzel egyidejűleg a honvédelmi törvény is, ennek alapján a honvédség felhatalmazást nyert, hogy fegyverhasználati joggal közreműködjön:

- az államhatár őrzésében,
- mindazon intézkedések végrehajtásában, melyek az államhatár rendjét közvetlenül veszélyeztető konfliktushelyzet és a tömeges méretű migráció kezelése érdekében szükségesek,
- az államhatár ellen irányuló erőszakos cselekmények felszámolásában.⁴⁶

A módosítás célja az volt, hogy a honvédség a missziós gyakorlatában már meglévő, élet kioltására nem alkalmas tömegkezelési eszközök alkalmazásával segítse a rendőrséget a tömegkezelési feladatai végrehajtásában.

---

⁴³ Mjt. 80/B. § (1) bekezdés

⁴⁴ Mjt. 81/B. § (3) bekezdés

⁴⁵ 2015. évi CXLII. törvény egyes törvények Magyarország államhatárának hatékonyabb védelmével és a tömeges bevándorlás kezelésével összefüggő módosításáról 4. §

⁴⁶ Uo.

Nóvum a honvédelmi törvényben az is, hogy a jogalkotó a feladatellátásban érintett állományt feljogosít egyes, Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvényben (továbbiakban: Rtv.) meghatározott rendőri intézkedések alkalmazására. Csak egyes, nevesített rendőri intézkedésekről van szó, és csak olyan körben, hogy a honvédség erői képesek legyenek érdemben segíteni a rendőrséget a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet kezelésére irányuló tevékenységében.

E körben a katona – a honvédelmi törvényben írt korlátozásokkal – jogosult a rendőrségi törvényben írt intézkedéseket megtenni, illetve kényszerítő eszközt alkalmazni. Így a katona további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt,

- akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek,
- aki az ország területén jogellenesen tartózkodik.⁴⁷

A katona az illetékes szerv vagy hatóság elé állíthatja,

- aki felszólításra nem tudja, vagy nem akarja magát hitelt érdemlően igazolni,
- aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható,
- aki a szabálysértést az abbagyásra irányuló felszólítást követően is folytatja.⁴⁸

A katona jogosult idegenrendészeti intézkedés megtételére, vagyis nemzetközi szerződésben biztosított felhatalmazás alapján végrehajtja személyek álamhatáron történő átadását, átvételét, átszállítását, ezzel kapcsolatos személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedést a tranzitterületen is foganatosíthat.⁴⁹

A katona jogosult egyes biztonsági intézkedéseket megtenni, így a személyeket, anyagi javakat fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése, illetve az államháztár védelme érdekében haladéktalanul megteszi a feladatkörébe tartozó intézkedéseket, közreműködik az önmagát vagy másokat veszélyeztető állapotú személy orvoshoz, egészségügyi intézménybe történő szállításában. Ezen túlmenően feladatának ellátása során irányíthatja, korlátozhatja, vagy akár szüneteltetheti is a közúti forgalmat.⁵⁰

Rendkívül jelentős az a garanciális szabály, mely szerint a katonát nem terheli a fegyverhasználati kötelezettség, és bár más alkalmas eszköz hiányában használhat testi sérülés okozására is alkalmas eszközt, de az eljárása nem irányulhat az emberi élet kioltására.⁵¹ E szabály alól kivételt jelent az, hogy meghatározott

---

⁴⁷ Rtv. 33. § (1) bekezdés a) és b) pontok

⁴⁸ Rtv. 33. § (2) bekezdés a), b) és f) pontok

⁴⁹ Rtv. 35. §

⁵⁰ Rtv. 37. § a) és b) pontja; Hvt. 54/D. (1) bekezdés a) és b) pontok

⁵¹ Hvt. 54/D. § (3) bekezdés

eszközök használata e vonatkozásban nem minősül fegyverhasználatnak. Ez a helyzet „a gumilövedék, a pirotechnikai eszköz, a könnygázgránát, az elfogó háló löfegyverrel vagy az e célra szolgáló egyéb kilövő eszközzel történő célba juttatása” esetén.⁵²

Az Alaptörvény hatodik módosításával egyidejűleg sor került egyes, a terrorveszély-helyzettel összefüggő szabályok átvezetésére is a honvédelmi törvényben. Ezek közül kiemelendők azok az intézkedések, amelyeket a Kormány a terrorveszély-helyzet kihirdetésének kezdeményezése után bevezethet (például közúti, vasúti, vízi és légi járművek forgalma korlátozható, kijárási tilalom rendelhető el, megtiltható nyilvános gyűlések, közterületi rendezvények tartása).⁵³

5. Összegzés

Napjaink Európájában az egyik leghangsúlyosabb biztonsági kockázatot jelentő kihívás a migrációs válsághelyzet. Magyarország 2012-ben született Nemzeti Biztonsági Stratégiája a migrációt olyan természetes jelenségként kezeli, mely ugyan rejt magában köz- és nemzetbiztonsági kockázatokat is, ám rendelkezik gazdasági és demográfiai előnyökkel is. 2015-ben az Európába érkező menekültek száma azonban minden eddig csúcspontot megdöntött, ez pedig minden érintett államot arra késztetett, hogy átgondolja migrációs politikáját.

Magyarország Alkotmánya, és jelenlegi Alaptörvénye is hat típusát ismeri a különleges jogrendnek, ezek a következők: rendkívüli állapot, szükségállapot, megelőző védelmi helyzet, terrorveszély-helyzet, váratlan támadás esete és veszélyhelyzet. Tanulmányomban rámutattam két, az alkotmányjogi szakirodalom által tárgyalt összefüggésre. Az egyik szerint a különleges jogrendre vonatkozó szabályok megalkotásakor a jogalkotónak meg kell találnia az egyensúlyt a hatékonyság és a „visszaéléstől való félelem” között. A másik összefüggés pedig az, hogy azokban az országokban, illetve időszakokban, ahol a „normál” mértéket meghaladóak az államot, illetve az alkotmányt veszélyeztető helyzetek, ott és akkor annál többfélék a rendkívüli eszközök, és annál kisebbek a garanciák.

Tanulmányomban vázoltam, hogy az Alaptörvény milyen logika mentén szabályozza az egyes különleges állapotokat. 2015 szeptemberében – a fokozódó migrációs helytere tekintettel – vezette be a jogalkotó a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet kategóriáját. Az ezzel összefüggésben módosításra kerülő jogszabályok közül a honvédelmi törvény új rendelkezéseit vetettem vizsgálat alá, illetve a katonákat megillető új jogosítványokat részleteztem. Jelen írásban – a terjedelmi korlátok miatt – nem tértem ki azokra a jogszabályváltozásokra, amelyek a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet kapcsán a menekültügyi törvényt, illetve a büntetőjogi fellépés egyes eszközeit érintették.

---

⁵² Hvt. 54/D. §

⁵³ Hvt. 64. §, 65. § (1) bekezdés, 70. § (4) – (6) bekezdések

Felhasznált irodalom

- Árva Zsuzsanna (2013): Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez. Wolters Kluwer. Budapest
- Bakondi György (2016): Magyar migrációs politika. Magyarország Kormánya. Budapest
- Jakab András (2009): II. Az Országgyűlés, Az Országgyűlés akadályoztatása különleges állapotban. In: Jakab András (szerk.) (2009): Az Alkotmány kommentárja I. kötet. Századvég Kiadó. Budapest.
- Gazdag Ferenc (szerk.) (2011): Biztonságpolitika – Biztonsági tanulmányok. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem. Budapest
- Keszely László (szerk.) (2013): Az átfogó megközelítés és a védelmi igazgatás. Védelmi igazgatás, hagyomány és megújulás. Zrínyi Kiadó. Budapest
- Póczik Szilveszter – Fehér Lenke – Dunavölgyi Szilveszter – Augusztin Tamás – Windt Szandra (2008): Nemzetközi migráció - nemzetközi kockázatok. Magyar Tudomány, 2008/09.
<http://www.matud.iif.hu/08sze/07.html> (Letöltve: 2016.08.11.)
- Sy, Sarah (2015): A menekültügyi politika. 2015.
- http://europarl.europa.eu/atyoursevice/hu/displayFtu.html?ftuld=FTU-_5.12.2.html (Letöltve: 2016.08.11.)

Interneten elérhető források

- Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (2015): Statisztikák. http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=177&Itemid=1232&lang=hu (Letöltve: 2016.01.22.)
- Központi Statisztikai Hivatal (2015): Menekültügyi világnap. Statisztikai Tükör 2015/47.
<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/menekult14.pdf> (Letöltve: 2016.01.22.)
- ORFK (2016): Elfogott migránsok száma – dátum szerinti lekérdezés. <http://www.police.hu/hirek-es-informaciok/hatarinfo/elfogott-migransok-szama-lekerdez> (Letöltve: 2016.08.11.)
- Alkotmánymódosítást javasolnak. Az alaptörvényben kell szabályozni a terrorveszély-helyzetet a kormány szerint. 2016.01.12
http://www.ma.hu/belfold/270842/Az_alaptorvenyben_kell_szabalyozni_a_terrorveszelyhelyzetet_a_kormany_szerint (Letöltve: 2016.01.22.)
- Tényleg teljhatalmat kap Orbán egy terrorhelyzetben? 2016.01.19.
http://index.hu/belfold/2016/01/19/tenyleg_teljhatalmat_kap_orban_e

gy_terrorhelyzetben_-_terrorveszelyhelyzet_az_alaptorvenyben/ (Letöltve: 2016.01.22.)

- Orbán: A menekültek nem jönnek még egyszer keresztül Magyarországon. 2016.01.22.
http://index.hu/belfold/2016/01/22/orban_viktor_menekultvalsag_csok/ (Letöltve: 2016.01.22.)
- Tovább épülhet a kerítés, újabb megyékben van válsághelyzet. 2015.09.21.
<http://vs.hu/kozelet/osszes/hat-megyere-hirdettek-ki-a-tomeges-bevandorlas-okozta-valsaghelyzetet-0921#!s2> (Letöltve: 2016.01.22.)
- <http://frontex.europa.eu/news/710-000-migrants-entered-eu-in-first-nine-months-of-2015-NUiBkk> (Letöltve: 2016.01.22.)
- <http://frontex.europa.eu/news/number-of-migrants-arriving-in-greece-dropped-by-half-in-november-cITv3V> (Letöltve: 2016.01.22.)
- „Franciaország soha nem mondta azt 'gyertek Franciaországba'”. 2016.02.13. MTI/magyarhirlap.hu.
http://magyarhirlap.hu/cikk/47614/Manuel_Valls_elutasította_az_allando_kvotarendszert_a_menekultek_befogadasara (Letöltve: 2016.08.11.)

Jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye
- 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről
- 2007. évi LXXX. törvény a menedéjogról
- 2011. évi CXIII. törvény a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről
- 2015. évi CXL. törvény egyes törvényeknek a tömeges bevándorlás kezelésével összefüggő módosításáról
- 2015. évi CXLII. törvény egyes törvények Magyarország államhatárának hatékonyabb védelmével és a tömeges bevándorlás kezelésével összefüggő módosításáról
- 1035/2012. (II. 21.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról
- 269/2015. (IX. 15.) Korm. rendelet a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet kihirdetéséről, valamint a válsághelyzet elrendelésével, fennállásával és megszüntetésével összefüggő szabályokról
- 41/2016. (III. 9.) Korm. rendelet a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet Magyarország egész területére történő elrendeléséről, valamint a válsághelyzet elrendelésével, fennállásával és megszüntetésével összefüggő szabályokról

Egyéb források

- Az Európai Bizottság javaslata COM(2015) 450 final 2015/0208 (COD): Az Európai Parlament és a Tanács rendelete áthelyezési válságmechanizmus létrehozásáról, valamint az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról.
http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/proposal_for_regulation_of_ep_and_council_establishing_a_crisis_relocation_mechanism_hu.pdf (Letöltve: 2016.08.11.)
- EU–Törökország nyilatkozat, 2016. március 18.
<http://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/> (Letöltve: 2016.08.11.)